

ב"א אנליזה 2 תשעו מועד ב

1. חשבו את:

$$\int x^2 \ln(x^2 + x - 2) dx \quad (\text{א})$$

פתרון: נשתמש באינטגרציה בחלקים:

$$\int x^2 \ln(x^2 + x - 2) dx = \left\{ \begin{array}{l} f = \ln(x^2 + x - 2) \\ g' = x^2 \end{array} \right. \left. \begin{array}{l} f' = \frac{2x+1}{x^2+x-2} \\ g = \frac{x^3}{3} \end{array} \right\} = \frac{x^3}{3} \ln(x^2 + x - 2) - \int \frac{2x+1}{x^2+x-2} \cdot \frac{x^3}{3} dx$$

ונמשיך לחשב את $\int \frac{(2x+1)x^3}{x^2+x-2} dx$ בעזרת שברים חלקיים ואז נחבר הכל לתשובה סופית. נחלק את הפולינום $(2x+1)x^3 = 2x^4 + x^3$ בפולינום $x^2 + x - 2$:

$$\begin{array}{r} 2x^2 - x + 5 \\ x^2 + x - 2 \overline{) 2x^4 + x^3} \\ \underline{-2x^4 - 2x^3 + 4x^2} \\ -x^3 + 4x^2 \\ \underline{x^3 + x^2 - 2x} \\ 5x^2 - 2x \\ \underline{-5x^2 - 5x + 10} \\ -7x + 10 \end{array}$$

וקיבלנו ש $2x^4 + x^3 = (2x^2 - x + 5)(x^2 + x - 2) + (-7x + 10)$ ולכן

$$\int \frac{(2x+1)x^3}{x^2+x-2} dx = \int (2x^2 - x + 5) dx + \int \frac{-7x+10}{x^2+x-2} dx = \frac{2x^3}{3} - \frac{x^2}{2} + 5x + \int \frac{-7x+10}{x^2+x-2} dx$$

ונמשיך עם חישוב $\int \frac{-7x+10}{x^2+x-2} dx$. כיוון ש $x^2 + x - 2 = (x+2)(x-1)$ קיימים A, B קבועים כך ש

$$\frac{-7x+10}{x^2+x-2} = \frac{A}{x+2} + \frac{B}{x-1}$$

נעשה מכנה משותף והשוואת מונים לקבל $-7x+10 = A(x-1) + B(x+2)$. הצבה $x=1$ תתן $3 = 3B$ ולכן $B=1$. הצבה $x=-2$ תתן $24 = -3A$ ולכן $A=-8$. ולכן

$$\int \frac{-7x+10}{x^2+x-2} dx = \int \frac{-8}{x+2} dx + \int \frac{1}{x-1} dx = -8 \ln|x+2| + \ln|x-1| + C$$

ובסה"כ נקבל שהתשובה הסופית היא:

$$\begin{aligned} \int x^2 \ln(x^2 + x - 2) dx &= \frac{x^3}{3} \ln(x^2 + x - 2) - \int \frac{2x + 1}{x^2 + x - 2} \cdot \frac{x^3}{3} dx \\ &= \frac{x^3}{3} \ln(x^2 + x - 2) - \frac{1}{3} \left(\frac{2x^3}{3} - \frac{x^2}{2} + 5x + \int \frac{-7x + 10}{x^2 + x - 2} dx \right) \\ &= \frac{x^3}{3} \ln(x^2 + x - 2) - \frac{1}{3} \left(\frac{2x^3}{3} - \frac{x^2}{2} + 5x + (-8 \ln|x + 2| + \ln|x - 1|) \right) + C \end{aligned}$$

$$\int \frac{\ln^2(x)}{x} dx \quad (\text{ב})$$

פתרון: נשתמש בהצבה:

$$\int \frac{\ln^2(x)}{x} dx = \left\{ \begin{array}{l} t = \ln(x) \\ dt = \frac{1}{x} dx \end{array} \right\} = \int t^2 dt = \frac{t^3}{3} + C = \frac{\ln^3(x)}{3} + C$$

.2

(א) מצאו את כל האסימפטוטות (אנכיות ו/או משופעות) של הפונקציה $f(x) = x \cos\left(\frac{1}{x}\right)$
פתרון: אסימפטוטות אנכיות: הפונקציה לא מוגדרת באפס, נחשב את הגבול

$$\lim_{x \rightarrow 0} x \cos\left(\frac{1}{x}\right) = \{0 \cdot \text{חסומה}\} = 0$$

ולכן אין אסימפטוטות אנכיות.

אסימפטוטה משופעת מימין: נחשב את הגבול

$$m = \lim_{x \rightarrow \infty} \frac{f(x)}{x} = \lim_{x \rightarrow \infty} \cos\left(\frac{1}{x}\right) = \cos(0) = 1$$

$$\begin{aligned} n &= \lim_{x \rightarrow \infty} f(x) - mx = \lim_{x \rightarrow \infty} x \cos\left(\frac{1}{x}\right) - x = \lim_{x \rightarrow \infty} x \left[\cos\left(\frac{1}{x}\right) - 1 \right] = \\ &= \lim_{x \rightarrow \infty} \frac{\cos\left(\frac{1}{x}\right) - 1}{\left(\frac{1}{x}\right)} \underset{\frac{0}{0}, \text{L'Hopital}}{=} \lim_{x \rightarrow \infty} \frac{-\sin\left(\frac{1}{x}\right) \cdot \left(\frac{1}{x}\right)'}{\left(\frac{1}{x}\right)'} = -\sin(0) = 0 \end{aligned}$$

1

ולכן $y = x$ אסימפטוטה משופעת מימין.

אסימפטוטה משופעת משמאל: נחשב את הגבול

$$m = \lim_{x \rightarrow -\infty} \frac{f(x)}{x} = \lim_{x \rightarrow -\infty} \cos\left(\frac{1}{x}\right) = \cos(0) = 1$$

$$\begin{aligned} n &= \lim_{x \rightarrow -\infty} f(x) - mx = \lim_{x \rightarrow -\infty} x \cos\left(\frac{1}{x}\right) - x = \lim_{x \rightarrow -\infty} x \left[\cos\left(\frac{1}{x}\right) - 1 \right] = \\ &= \lim_{x \rightarrow -\infty} \frac{\cos\left(\frac{1}{x}\right) - 1}{\left(\frac{1}{x}\right)} \underset{\frac{0}{0}, \text{L'Hopital}}{=} \lim_{x \rightarrow -\infty} \frac{-\sin\left(\frac{1}{x}\right) \cdot \left(\frac{1}{x}\right)'}{\left(\frac{1}{x}\right)'} = -\sin(0) = 0 \end{aligned}$$

1

ולכן $y = x$ אסימפטוטה משופעת משמאל.

$$(ב) \int_1^\infty \sin\left(\frac{1}{x^2}\right) dx \text{ מתכנס } \text{האם האינטגרל הבא מתכנס}$$

פתרון: הנקודה הבעייתית היחידה היא ∞ שהרי ב $x = 1$ נקבל $\sin(1)$. נראה שהאינטגרל שלנו חבר של האינטגרל $\int_1^\infty \frac{1}{x^2} dx$ שמתכנס ולכן גם מתכנס. לכל $x \geq 1$ מתקיים כי $0 < \frac{1}{x^2} \leq 1$ ולכן $\sin\left(\frac{1}{x^2}\right) > 0$ ולכן אפשר להשתמש במבחן הגבול לפונקציות חיוביות:

$$\lim_{x \rightarrow \infty} \frac{\sin\left(\frac{1}{x^2}\right)}{\frac{1}{x^2}} \stackrel{\frac{0}{0}, L'Hopital}{=} \lim_{x \rightarrow \infty} \frac{\left(\frac{1}{x^2}\right)' \cos\left(\frac{1}{x^2}\right)}{\left(\frac{1}{x^2}\right)'} = \lim_{x \rightarrow \infty} \cos\left(\frac{1}{x^2}\right) = \cos(0) = 1$$

וקיבלנו שהאינטגרלים חברים.

.3

(א) חשבו את הגבול

$$\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\int_{-x}^x \ln(1 + \sin^2(t)) dt}{x^3}$$

פתרון: כיוון ש $\lim_{x \rightarrow 0} \int_{-x}^x \ln(1 + \sin^2(t)) dt = 0$ (כיוון ש $\ln(1 + \sin^2(t))$ רציפה והקטע בו עושים אינטגרל שואף ל 0) נוכל בעזרת המשפט היסודי של החדוא לקבל:

$$\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\int_{-x}^x \ln(1 + \sin^2(t)) dt}{x^3} \stackrel{\frac{0}{0}, L'Hopital}{=} \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\ln(1 + \sin^2(x)) + \ln(1 + \sin^2(-x))}{3x^2} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{2 \ln(1 + \sin^2(x))}{3x^2}$$

ומכיוון ש

$$\lim_{x \rightarrow 0} \frac{\ln(1 + \sin^2(x))}{x^2} = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\ln(1 + \sin^2(x))}{\sin^2(x)} \cdot \frac{\sin^2(x)}{x^2} = 1^2 \cdot 1^2 = 1$$

נקבל שהתשובה הסופית היא

$$\lim_{x \rightarrow 0} \frac{2 \ln(1 + \sin^2(x))}{3x^2} = \frac{2}{3}$$

(ב) חשבו את גבול הסדרה $a_n = \sum_{k=1}^n \frac{\ln(n+k) - \ln(n)}{n}$ **פתרון:** נראה שזהו סכום רימן:

$$a_n = \sum_{k=1}^n \frac{\ln(n+k) - \ln(n)}{n} = \sum_{k=1}^n \frac{\ln\left(\frac{n+k}{n}\right)}{n} = \sum_{k=1}^n \frac{1}{n} \ln\left(1 + \frac{k}{n}\right)$$

ועבור $f(x) = \frac{1}{1+x}$ שהיא רציפה בקטע $[0, 1]$ נקבל ש

$$a_n = \sum_{k=1}^n \frac{1}{n} \ln\left(1 + \frac{k}{n}\right) \rightarrow \int_0^1 f(x) dx = \int_0^1 \frac{1}{1+x} dx = \ln|1+x| \Big|_0^1 = \ln 2 - \ln 1 = \ln 2$$

.4

(א) קרבו את $\int_0^1 e^{-x^2} dx$ עד כדי שגיאה של $\frac{1}{1,000}$.

פתרון: טור טיילור של e^x הוא

$$e^x = \sum_{n=0}^{\infty} \frac{x^n}{n!}$$

ואם נציב $-x^2$ במקום x , נקבל

$$e^{-x^2} = \sum_{n=0}^{\infty} \frac{(-x^2)^n}{n!} = \sum_{n=0}^{\infty} \frac{(-1)^n}{n!} x^{2n}$$

ולכן

$$\int_0^1 e^{-x^2} dx = \int_0^1 \left(\sum_{n=0}^{\infty} \frac{(-1)^n}{n!} x^{2n} \right) dx = \sum_{n=0}^{\infty} \frac{(-1)^n}{n!} \int_0^1 (x^{2n}) dx = \sum_{n=0}^{\infty} \frac{(-1)^n}{n!} \cdot \frac{1}{2n+1}$$

וכעת: כיוון שזהו טור לייבניץ מתקיים שלכל k , יש את החסם

$$\left| \sum_{n=k}^{\infty} \frac{(-1)^n}{n!} \cdot \frac{1}{2n+1} \right| \leq \left| \frac{(-1)^k}{k!} \cdot \frac{1}{2k+1} \right| = \frac{1}{k!} \cdot \frac{1}{2k+1}$$

שזהו חסם על השגיאה $\left| \int_0^1 e^{-x^2} dx - \sum_{n=0}^{k-1} \frac{(-1)^n}{n!} \cdot \frac{1}{2n+1} \right|$. כיוון שרוצים שגיאה שקטנה מ $\frac{1}{1000}$ נחפש k עבורו $\frac{1}{k!} \cdot \frac{1}{2k+1} \leq \frac{1}{1000}$. עבור $k=5$ נקבל $\frac{1}{100} \cdot \frac{1}{10} = \frac{1}{1000}$. מכאן שהקירוב $\frac{1}{120} \cdot \frac{1}{11} < \frac{1}{100} \cdot \frac{1}{10} = \frac{1}{1000}$

$$\sum_{n=0}^{5-1} \frac{(-1)^n}{n!} \cdot \frac{1}{2n+1} = \frac{1}{1} - \frac{1}{1 \cdot 3} + \frac{1}{2! \cdot 5} - \frac{1}{3! \cdot 7} + \frac{1}{4! \cdot 9} = \frac{5651}{7560}$$

עם שגיאה קטנה מ $\frac{1}{1000}$ כמבוקש.

(ב) חשבו את $\sum_{n=1}^{\infty} \frac{n \cdot 2^n}{3^{n+1}}$

פתרון: נסדר קצת

$$\sum_{n=1}^{\infty} \frac{n \cdot 2^n}{3^{n+1}} = \sum_{n=1}^{\infty} \frac{2}{9} \cdot \frac{n \cdot 2^{n-1}}{3^{n-1}} = \frac{2}{9} \cdot \sum_{n=1}^{\infty} n \cdot \left(\frac{2}{3}\right)^{n-1}$$

ונחשב $\sum_{n=1}^{\infty} n \cdot \left(\frac{2}{3}\right)^{n-1}$. זהו הטור $\sum_{n=1}^{\infty} n \cdot x^{n-1}$ שהציבו בו $x = \frac{2}{3}$. כיוון ש $|x| < 1$ במקרה שלנו ניתן לחשב כך:

$$\sum_{n=1}^{\infty} n \cdot x^{n-1} = \sum_{n=1}^{\infty} (x^n)' = \left(\sum_{n=1}^{\infty} x^n \right)' = \left(\sum_{n=0}^{\infty} x^n - 1 \right)' = \left(\frac{1}{1-x} - 1 \right)' = \left((1-x)^{-1} - 1 \right)' = (1-x)^{-2} = \frac{1}{(1-x)^2}$$

ולכן

$$\frac{2}{9} \cdot \sum_{n=1}^{\infty} n \cdot \left(\frac{2}{3}\right)^{n-1} = \frac{2}{9} \cdot \frac{1}{\left(1 - \frac{2}{3}\right)^2} = \frac{2}{9} \cdot \frac{1}{\left(\frac{1}{3}\right)^2} = 2$$

5.

(א) תהיינה פונקציות f, g רציפות כך ש $\int_0^x f(t)dt = \int_0^x g(t)dt$ לכל $0 \leq x$. הוכיחו כי $f(x) = g(x)$ לכל $0 \leq x$. **פתרון:** לפי המשפט היסודי של החדוא נקבל שהפונקציות $F(x) = \int_0^x f(t)dt$ ו $G(x) = \int_0^x g(t)dt$ גזירות (כיוון ש f, g רציפות) ומתקיים $F'(x) = f(x)$ וגם $G'(x) = g(x)$. כיוון שנתון ש $F(x) = G(x)$ נקבל שגם $F' = G'$ וזה מה שרצינו להוכיח.

(ב) תהיינה f רציפה כך ש $\int_0^x f(t)dt = \int_{-x}^0 f(t)dt$ לכל $0 \leq x$. הוכיחו כי f פונקציה זוגית.

פתרון: לפי המשפט היסודי של החדוא נקבל שהפונקציות $F_1(x) = \int_0^x f(t)dt$ וגם $F_2(x) = \int_{-x}^0 f(t)dt$ גזירות (כיוון ש

f רציפה ומתקיים

$$F_1'(x) = f(x), F_2'(x) = f(-x)$$

ומכיוון שנתון ש $F_1(x) = F_2(x)$ נקבל שגם $F_1' = F_2'$, כלומר $f(x) = f(-x)$ לכל $0 \leq x$ וזה מוכיח ש f אי זוגית, כפי שרצינו להוכיח.